

Kaķis – peļu junkurs vai čipējams lolojumdzīvnieks

Jana Skrivļa-Čeveres foto

Jana Skrivļa-Čevere

Kā zināms, kopš šī gada 1. jūlija, valdībai pieņemot grozījumus Veterinārmedicīnas likumā, kā obligāts pienākums noteikts līdz četrus mēnešu vecumam ar mikroshēmu apzīmēt arī kaķus un mājas (istabas) seskus (saņemot arī mājas (istabas) dzīvnieka pasi un mīluli reģistrējot Lauksaimniecības datu centra (LDC) Mājas (istabas) dzīvnieku reģistra datubāzē, kurā glabājas informācija par dzīvnieku īpašniekiem (turētājiem) un apzīmētajiem dzīvniekiem, kā arī informācija par notikumiem ar dzīvniekiem (vakcinācija, īpašnieka maiņa, dzīvnieka nāve u. c.)).

Suņi šajā LDC datubāzē obligāti jāreģistrē jau kopš 2017. gada, to pamatojot ar centieniem samazināt klaiņojošo dzīvnieku skaitu, tā palielinot sabiedrības drošību un dzīvnieku īpašnieku atbildību par savu dzīvnieku. Jaunums attiecībā uz suņiem ir šogad pieņemtais aizliegums no šī gada 1. jūlija suni turēt piesietu, izņemot mājas dzīvnieku labturību un aizsardzību regulējošos normatīvajos aktos minētos gadījumos, t.i., šis aizliegums nav attiecināms uz dzīvniekiem, kas dzimuši līdz 2023. gada 31. augustam.

Atgriežoties pie kaķiem, to turēšanas noteikumos paredzēts, ka brīvi uzturēties ārpus tā īpašnieka vai turētāja lietošanā esošās teritorijas var kaķis, kurš ir sterilizēts, apzīmēts ar čipu, saņēmis pasi un vakcinācijas apliecību, kā arī ir reģistrēts iepriekš minētajā datubāzē. Visas šīs darbības veic tikai praktizējošs veterinārārsts, un tas ir maksas pakalpojums.

Vienlaikus uzsvērts, ka kaķa un mājas (istabas) seska apzīmēšana ar mikroshēmu un reģistrācija nav obligāta, ja: to nepavairo, neatsvina, nenodod dzīvnieku viesnīcā, tas nepiedalās izstādē vai citā publiskā pasākumā, kaķis brīvi neuzturas ārpus sava īpašnieka vai turētāja lietošanā esošās teritorijas, tas ir bezsaimnieka kaķis, kaķis un mājas (istabas) sesks netiek ievests no citas valsts vai tas nav ievietots dzīvnieku patversmē.

Likumprojekta anotācijā tika minēts, ka šīs jaunās tiesību normas palīdzēsot ierobežot klaiņojošo kaķu skaitu, Pārīkas un veterinārajam dienestam (PVD) kontrolēt un ierobežot trakumsērgas izplatību, valsts un pašvaldības policijai nodrošināt sabiedrisko kārtību un sabiedrisko drošību, reaģēt uz cietsirdības gadījumiem pret dzīvniekiem, kā arī īpašniekam atvieglot sava dzīvnieka meklēšanu un atrašanu, ja tas pazudis.

Pienākums reģistrēt suņus, kaķus un seskus LDC Mājas (istabas) dzīvnieku reģistra datubāzē nav administratīvi sodāms pārkāpums, jo tas ir novēršams. Uzraudzības iestādēm – pašvaldībai un PVD –, konstatējot neregistrētus un neapzīmētus dzīvniekus, saskaņā ar Administratīvā procesa likumu jāizdod administratīvais akts par pienākumu attiecīgo dzīvnieku apzīmēt un reģistrēt. Ja tas netiek atkārtoti izdarīts, institūcijai ir tiesības uzlikt tā saucamo piespiedu naudu, ko var uzlikt vairākkārt, kamēr pienākums tiek izpildīts. Likumā noteikts, ka minimālā piespiedu nauda fiziskajai personai ir 50 eiro, bet juridiskajai personai – 100 eiro, savukārt maksimālā – fiziskajai personai 5000 eiro, bet juridiskajai personai – 10 tūkstoši eiro.

Izmantota informācija no Latvijas Republikas oficiālā izdevuma "Latvijas Vēstnesis" tīmekļvietnes <https://lvportals.lv/>

Andris Pastars ir SIA «Animāls - P», kas ir veterinārā aptieka Preiļos, īpašnieks, un jau 28 gadus – veterinārārsts. Lūdz viņa viedokli un pārdomas par nepieciešamību čipot kaķus, kā arī citām aktualitātēm.

Kas ir mainījies veterinārmedicīnā pa šo laiku? Manuprāt, runājot par kaķiem un suņiem, ir mainījusies cilvēku attieksme – ja agrāk tos turēja pamatā darbam – sargāt māju un ķert peles – tad šobrīd tie vairāk ir kā mīļuli.

– Ja agrāk cilvēki vairāk savās saimniecībās turēja mājlopus, kas bija gan kā iztikas, gan peļņas avots, tad šodien lopkopības produkti ir brīvi pieejami veikalos, un turēt govī, cūku utt. ir pārāk dārgi. Mūsdienās šo saimniecību skaits samazinājies līdz dažām plašā apvidū. Tagad cilvēki vairāk ir sākuši turēt tieši lolojumdzīvniekus (suņus, kaķus, fretkas, šinšillas utt.) un rūpēties par tiem.

Šīs tendences dēļ mūsdienās arī veterinārmedicīnā vairāk ir vērsta uz darbu ar lolojumdzīvniekiem.

Tas, kas noteikti ir mainījies, ir dzīvnieku identifikācijas, ārstēšanas, vakcinācijas un sterilizācijas pieejamība. Veterinārā medicīnā ir attīstījusies, sterilizācija ir droša operācija, kas dod saimniekam mieru, nav jāuztraucas, ka kaķene vai kuce varētu palikt grūns, dzemdēt, tad slēpt mazuļus, kurus pēc tam nebūtu kur likt. Protams, līdz ar to arī nav jāuzņemas atbildība par to likvidēšanu, kā saka, nav jānēsā grēks uz sirds.

Manuprāt, viens no iespējamajiem iemesliem, kāpēc cilvēki izvairās vai kavējas vest dzīvniekus pie veterinārārsta, varētu būt tas, ka gana liela daļa cilvēku paši ārstu apmeklē tikai tad, kad ir galēja nepieciešamība...

– Domāju, ka cilvēki ir iebaidīti ar to, ka kvalitatīva medicīna ir diezgan nepieejama, visur ir saistītas mākslīgas rindas. Arī bezmaksas medicīna, visiem skaidrs, nav bezmaksas. Vienīgais puslīdz brīvi pieejamais speciālists ir ģimenes ārsts, kurš nereti atnākušajam cilvēkam pievēršas vienpusēji, koncentrējoties tikai uz problēmu, ar kuru cilvēks atnācis (par ko sūdzas – to paskatās). Manuprāt, normāli būtu, ja ģimenes ārsts vizītē vienmēr apskatītu arī ausis, zobus, matus – visu, ko var apskatīt, kā mēs to darām dzīvniekiem – tas nekas, ka cilvēks it kā spēj pateikt, kas viņam sāp, bet kaut ko var noklusēt vai nepievērst tai problēmai uzmanību.

Gan dzīvnieka, gan cilvēka veselība būtu jāskatās kompleksi. Ja dzīvniekiem tas tiek darīts, tad cilvēkam – ne vienmēr. Es zinu, ja dzīvnieks nevar atbilstoši sakošļāt ēdienu, rodas problēmas ar vēderu, neveselīgs apmatojums var liecināt par vitamīnu trūkumu utt., un tas viss ietekmē arī citas orgānu sistēmas. Tas pats ir cilvēkam, bet tas parasti netiek apskatīts. Cik bieži ģimenes ārsts iesaka apmeklēt zobārstu, jo veseli zobi palīdzēs arī sirdij un kuņģim būt veselīgiem? Protams, tie atkal cits jautājums, vai cilvēkam būs nauda aiziet pie tā zobārsta, ja nebūs – ārstēsīm viņam citas slimības.

Cilvēki, iespējams, uztver veterinārmedicīnu tāpat kā cilvēku medicīnu, domā – tā droši vien būs ļoti dārga. Manuprāt, lauku reģionos tas salīdzinoši nav tik dārgs pasākums, lai dzīvnieku neatvestu pie veterinārārsta. Arī mākslīgas rindas, vismaz es, necenšos taisīt. Ja dzīvnieks ir slim, palīdzība ir jāsniedz, cik iespējams, neatliekami, nevis jāpieraksta rindā uz nākamā nedēļu, ceturksni vai pusgadu.

Kopš jūlija likumā noteikts, ka obligāti jāreģistrē arī mājas seski un kaķi. Kādas ir jūsu domas par to? Vai cilvēki aktīvāk ved savus mīļulus čipot?

– Jāsaka, cilvēki čipo kaķus, bet pavisam nedaudz vairāk. Manuprāt, šādas lietas cilvēkam nevar uzspiest. Vai kāds valstsvīrs maz ir izlasījis visu to likumu līdz galam un sapratis, vai tas vispār ir vajadzīgs un realizējams?

Par nepieciešamību čipot suņus es piekristu, jo jebkurš suns – liels vai mazs – ir diezgan bīstams dzīvnieks, vairāk klaiņo, var apdraudēt apkārtnējos cilvēkus, īpaši bērnus. Ja tas iekodis, nolasot čipu, var uzziņāt, vai suns ir vakcinēts. Bet kaķi... Jebkuram dzīvniekam veterinārārsta apmeklējums, braukšana mašīnā ir stress, vai tas ir vajadzīgs? Kaķus čipoja arī agrāk, pārsvarā šķirnes kaķus, baidoties, ka var aizbēgt, kāds negodprātīgs kaimiņš paņemt un pa-

teikt, ka tas viņa kaķis, arī vedot pāri robežai.

Suņi, manuprāt, mēdz vairāk klaiņot, kaķis parasti nav bēguļotājs, vairāk pieķeras mājai un, ja ir normāli apstākļi, parasti atgriežas.

Pareizāk būtu bijis, ja mēs cilvēkiem būtu skaidrojuši, kāpēc dzīvnieki ir jāčipo, un tad pēc vajadzības, pēc brīvprātības principa to arī darītu. Nedomāju, ka čipa esamība jebkādā veidā uzlabo dzīvnieka (sevišķi tikai istabā dzīvojoša) labturību.

«Kāpēc arī kaķis būtu jāčipo?»

Pirmkārt, ja dzīvnieks ir čipēts un LDC reģistrēts, tad ir pierādāms, ka tas ir vakcinēts (vakcinācijas dati arī tiek ievadīti LDC), attiecīgi nav slims ar cilvēkam bīstamo slimību trakumsērgu. Ja gadās, ka iekož kaķis, un nav zināms, vai viņš ir vakcinēts, tas var beigties pat ar dzīvnieka iemidzināšanu.

Otrkārt, lai kāds negodīgs vai neadekvāts cilvēks nevar paņemt jūsu mīluli pie sevis, pasakot, ka tas ir viņa dzīvnieks un liekot pierādīt, ka tā nav, – ar čipu tas ir pavisam vienkārši pierādāms.

Treškārt, ja dzīvnieks kaut kur aizkļūst, datubāzē var atrast tā saimnieku un atvest viņu atpakaļ uz mājām.

Ceturtkārt, tagad visās pilsētās tiek organizēta profilaktiskā kaķeņu sterilizācija. Ķerot klaiņojošos dzīvniekus, noķerts var tikt arī kāds saimnieka kaķis, kas staigā ārā. Ja tam nav čipa, veterinārtaisa, iespējams, atkārtotu operāciju, meklējot orgānus, kuru tur nav, tāpat klaiņojošus dzīvniekus parasti apzīmē, nogriežot auss galiņu. Un tad var rasties konflikti starp mīluļa saimnieku un pilsētas organizāciju – kāpēc noķērāt, bez vajadzības operējāt, iezīmējāt kā klaiņojošu manu mājas kaķi. Bet kā zināt, ka tam kaķim ir saimnieks, ja nav čipa?

Runājot par sterilizāciju, ir dzirdēts viedoklis, ka grūsnas kaķenes sterilizēt varot līdz pat pēdējai dienai. Cik, jūsuprāt, tas ir pareizi un ētiski?

– Jā, diemžēl mēs to darām. Tā ir sava veida dilemma – ja saimnieks negrib tos kaķēnus, tie, visticamāk, tāpat nākotnē būs pakļauti vardarbībai vai būs klaidoņi. Arī kaķenei tā ir mazāki pārdzīvojumi, nekā atņemt jau piedzimušus kaķēnus. Bet, protams, tā nav lieta, kas aktīvi jāpiekopj un jāreklamē.

Patiesībā, tie, kas skandina, ka mīl dzīvniekus un vienlaikus aktīvi uzstāj uz visu dzīvnieku sterilizāciju, acīmredzami nezina elementārus dabas likumus, ka jebkuras dzīvības radības – cilvēka, dzīvnieka vai auga – pastāvēšanas virzītājspēks ir vairošanās, savas dzimtas turpināšana. Mums nevajag visus kaķus sterilizēt. Protams, to skaits ir jāierobežo līdz normālam, bet, būsīm godīgi, neviens dzīvnieks negrib būt sterilizēts. Tā ir vairāk mūsu – cilvēku iegriba, nevis mīlestība.

Protams, dzīvnieku skaita regulācijai jābūt gan meža, gan klaiņojošo dzīvnieku vidū, bet nevajag sist krūtīs un teikt, ka mēs to darām, jo mīlam dzīvniekus. Mēs nemīlam, tā ir vienkārši regulācija.

Cik apmēram izmaksā dzīvnieka čipošana?

– Tas ir vienreizējs pasākums. Čips un pase maksā aptuveni 22 eiro, reģistrācija datubāzē – 15 eiro, protams, vēl arī maksa veterināram par sniegto pakalpojumu, kas katram atšķiras. Domāju, nākamgad cenas noteikti augs, jo skaidrs, ka viss paliek ar katru dienu dārgāk.

Tāpat jāreķinās ar obligāto poti pret trakumsērgu, tās ir dažādas un var saglabāt iedarbību 1–3 gadus. Kā jau minēju, tas ir svarīgi, jo šī slimība nav ārstējama un ar to var slimot gan dzīvnieki, gan cilvēki, tai ir garš inkubācijas periods – nomirt var pēc pusgada, gada, bet iznākums viennozīmīgi būs letāls. Tieši tāpēc šī vakcinācija ir svarīga, jo, lai arī mūsu valsts skaitās brīva no trakumsērgas, taču mēs dzīvojam tuvu austrumu robežai, bet Baltkrievija un Krievija ir šīs slimības skartās valstis. ▣

«Projektu finansē Mediju atbalsta fonds no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem». «Par projekta raksta «Kaķis – peļu junkurs vai čipējams lolojumdzīvnieks» saturu atbild SIA «Vietēja»».

MAF
Mediju atbalsta fonds